

Joel Jesse
Tallinna Linnavalitsus
joel.jesse@tallinnlv.ee

07.07.2026 A26/100

arhliit.ee

Indrek Gailan
Tallinna Liikuvusamet
liikuvusamet@tallinnlv.ee
indrek.gailan@tallinnlv.ee

koopia: Tallinna peaarhitekt Andro Mänd, andro.mand@tallinnlv.ee

Austatud abilinnapea Joel Jesse
Austatud ameti juhataja Indrek Gailan

Seisukoht Pärnu mnt rekonstrueerimise eelprojektile

Pöördume Teie poole seoses Pärnu mnt rekonstrueerimise eelprojekti avaliku väljapanekuga. Linnaruumi ja elukeskkonna kvaliteet saab suures osas alguse tänavaruumide kvaliteedist: sellest, kui hoolivalt, läbimõeldult ja atraktiivselt need on projekteeritud. Tänavad ei ole üksnes liikluskoridorid, vaid kogu linnaelu kese, mille üks osa on liiklus. Seetõttu on avaliku ruumi küsimused ühiskonnas tervikuna ning Eesti Arhitektide Liidu jaoks eriti olulised. Pärnu maantee on üks Tallinna olulisemaid tänavaid. Juhime tähelepanu, et projekteeritav linnakeskusepoolne tänavaos kuni Liivalaia tänavani on Tallinna Peatänav kontseptsiooni osa ning Vabaduse väljaku ümbrus kuulub otseselt Peatänav projekti alasse.

Käesolevaga avaldame tugevat toetust Pärnu maantee rekonstrueerimisele, selle arhitektuurse kvaliteedi tõstmisele ja rattateede rajamisele. Samas peame avalikul väljapanekul oleva projektiga muutmata kujul edasi liikumist linnaruumiliselt ebasobivaks. Näeme projektis tõsisid puudusi ning palume lahendust muuta kolmes kõige olulisemas aspektis. Vähem olulised, kuid lihtsamini korrigeeritavad puudused jätame käesolevas pöördumises kõrvale. Peame võimalikuks ja vajalikuks lahendust muuta veel eelprojekti staadiumis, sest kavandatud lahendus jääb püsima aastakümneteks. Muutmata jätmisel kinnistuksid Tallinna ühe olulisema tänav ja kogu piirkonna praegused ruumikvaliteedi puudused või süveneksid mõnes aspektis veelgi.

1. Trammipeatuste asukohad. Projektis on muudetud trammipeatuste asukohti, mille tulemusena suurensid peatuste vahekaugused 600–650 meetrini. Projekti kohaselt nihkub peatus „Kosmos“ Liivalaia tänav ristmiku juurde ning peatus „Vineeri“ viadukti juurde. Peamine probleem on liiga suur peatuste vahekaugus. Toetame üldiselt peatuste viimist suuremate sihtkohtade vahetusse lähedusse, kuid meie hinnangul ei piisa olemasolevate peatuste nihutamisest. Vajalik on lisada ka täiendav peatus. Kehtivate standardite, uuringute ja teiste linnade praktika kohaselt on kesklinnas sobiv peatuste vahekaugus kuni 300 meetrit. Kavandatud lahendusega muutuvad teenindusalad kesklinna jaoks ebasobivaks; sealhulgas halveneb Süda tänav asum, Veerenni asum ja Uue Maailma teenindamine. See ei ole üksnes ühistranspordi kasutusmugavuse küsimus, vaid mõjutab otseselt liikumisviiside valikut ning linnaruumi toimivust ja atraktiivsust.

Ettepanek on jätta peatus „Kosmos“ olemasolevasse asukohta ning projekteerida täiendav peatus MUBA ette või teisele poole Liivalaia tänav ristmikku, Väike- ja Suur-Ameerika tänavate vahele. Selline lahendus võimaldaks luua ka Väike-Ameerika tänav pikendusele elementaarselt vajaliku ülekäiguraja ning teenindaks Liivalaia tänavale suunduvat ja sealt tulevat ühistransporti. Viadukti juurde nihutatud peatus „Vineeri“ saaks sellisel juhul jääda projekteeritud asukohta, sest peatuste vahemaa väheneks 350–450 meetrini. See on veel hädapärast aktsepteeritav ning põhjendatav viaduktist tuleneva pikema peatuste vahega samal trassil. Samuti palume läbivalt arvestada, et üle 100 meetri pikkune vahe ülekäiguradade vahel on sellisel tänaval väga halb tava.

2. Vabaduse väljaku ja Kosmose vaheline linnatänav on projekteeritud transiitliiklust teenindava tänavana. Igal linnatänaval on mitu kasutusvajadust, millega tuleb projekteerimisel arvestada. Avalikul väljapanekul oleva projekti kohaselt on Vabaduse väljaku ja Tõnismäe tänav vahel esiplaanil üksnes läbiliikumise funktsioon. Tänavalõigul puuduvad sõiduautode peatumiskohad klientidele ja kaubalaadimiseks, ratturite peatumiskohad, pingid jalakäijatele, restoranide välialad, varju pakkuv tänavahaljastus ning atraktiivne disainlahendus. Sellise lahendusega ei kujune Peatänav kontseptsiooni osaks olevast tänavast elav kesklinlik linnatänav, vaid see jääb eemaletõukavaks, kiratsevate äridega läbisõidukoridoriks. Sellise lahendusega ei saa me nõustuda.

Ettepanek on muuta 2+2 sõidurajaga tänav 2+1 sõidurajaga tänavaks ning suunata liiklus pärast ristmikke lõiguti ühele sõidurajale koos trammidega. See muudab liikluse mõnevõrra ebamugavamaks, kuid liiklusandmete põhjal on lahendus võimalik, sest sõidukite läbilaskvus jääb tagatuks ning Vabaduse väljaku ristmikul on võimalik anda ühistranspordile eesõigus. Sõiduraja arvelt vabaneva ruumi saab kasutada eri liiklejate peatumisvõimaluste loomiseks, tänavahaljastuseks ja äride välialadeks. Kitsam sõiduruum muudab ka ohutusaarteta ülekäigurajad oluliselt ohutumaks.

3. Tänavaruumil puudub ruumiline kontseptsioon ja arhitektuurne lahendus.

Kõik suuremad kesklinna tänavad ja olulisemad jalakäijate tänavad vajavad terviklikku arhitektuurikontseptsiooni, millest lähtuvad kõik eriosad, sealhulgas liikluslahendus. Avalikul väljapanekul olevast projektist ei selgu tänavaruumi aluspõhimõtted ega ka see, kas need on koostatud ja tellitud. Eri lõikudes võib kontseptsioon olla erinev, kui see arvestab nii tänav terviklikku ruumilist toimimist kui ka liikluse vajadusi. Sellise jaotuse määramine eeldab siiski põhjalikku ruumilist analüüsi ja projekteerimistööd.

Ettepanek on koostada kogu tänavaruumile selge ruumikontseptsioon ning korrigeerida eelprojekti lahendust sellest lähtudes. Arhitektuurilahendus peab olema eelprojekti osa, et tagada avaliku ruumi lahenduse avatud ja kaasav menetlemine, sealhulgas universaalsadisaini lahenduste hindamine. Samuti on vajalik teha koostööd Peatänav eskiisprojekti autoritega, et Pärnu maantee lahendus arvestaks Peatänav arhitektuurse lahenduse elluviimisega ega välistaks seda.

Kokkuvõttes palume Teil enne projekteerimisega jätkamist eespool toodud ettepanekuid sisuliselt kaaluda. Samuti palume võimalust kohtumiseks, et ettepanekud ja võimalikud lahendusvariandid ühiselt läbi arutada.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Aet Ader
Eesti Arhitektide Liit
president